

nefirescul și lipsa de convingere, datorită interpretării stângace și pretențioase a unor actori-copii. În schimb, spectacolul cu piesa *Plouft, mica fantomă* de Maria Clara Machado, prezentat de compania „Ahouva Lion“ din Paris, a adus un argument hotărâtor în sprijinul tezei contrare, a folosirii actrițelor în travesti pentru rolurile de copii.

Orașul lui Goldoni a găzduit în timpul Bienalei câteva trupe străine, despre spectacolele cărora am relatat cu alt prilej. Interesant e faptul că, în perioada Bienalei, activitatea teatrală nu s-a limitat numai la prezentarea unor spectacole. Expoziția de bibliografie shakespeariană, expoziția de scenografie italiană, de scenografie cehoslovacă, ca și aceea intitulată „Teatrul polonez azi“ au completat în mod fericit peisajul teatral, iar discuțiile cu spectatorii organizate în foaierea Teatrului „La Fenice“, pe marginea fiecărui spectacol, au adus un stimulent binevenit, contribuind la clarificarea unor probleme și la stringerea relațiilor între teatru și spectatori.

Margareta Bărbuță

BERLINUL „ZILELOR FESTIVE“

Toamna aceasta am participat ca observator la „Zilele festive“ ale Berlinului, manifestare culturală care prilejuește anual, în capitala Republicii Democrate Germane, confruntarea a numeroase formații artistice — teatrale și muzicale — din R.D.G. și din alte țări.

Cele 15 zile festive din anul celei de a XV-a aniversări a R.D.G. s-au desfășurat cu o amploare deosebită. Pentru a da o imagine mai cuprinzătoare a programului de manifestări, este suficient să menționez că, în afara colectivelor artistice berlineze, prezente cu cele mai valoroase spectacole aflate în repertoriul lor permanent, precum și cu o serie de premiere, au mai participat cinci colective din regiuni, iar de peste hotare 12 colective de cele mai diferite genuri (teatre dramatice, muzicale, de estradă, de păpuși și marionete, de balet și de pantomimă, coruri, orchestre, ansambluri de cîntece și dansuri), precum și un număr însemnat de soliști de prestigiu care au susținut programe variate. În aceste zile, cluburile oamenilor de cultură și artă din Berlin, frumos amenajate, au oferit prilejul unor întâlniri interesante și utile între artiștii germani și oaspeții de peste hotare.

Mărturisesc că în fața unui astfel de program nu mi-a fost prea ușor să mă decid unde să merg, ce să văd și la ce să renunț.

Am început cu urmărirea spectacolelor unor colective consacrate, care mi-au produs, de altfel, și cea mai mare satisfacție.

Una din cele mai interesante atracții artistice la Berlin, în momentul de față, mi se pare a fi Opera comică unde activează cunoscutul regizor Felsenstein. Aci am văzut două spectacole remarcabile: *Barbă albastră* și *Povestirile lui Hoffmann*. Deosebite ca factură muzicală și ca dramaturgie, cele două spectacole au totuși o trăsătură comună ce ține, bănuiesc, de profilul teatrului, care se distinge structural de teatrele muzicale obișnuite. Aparent, nimic extraordinar, nimic izbitor. Cu toate acestea, câtă originalitate! Originalitate, în primul rînd, în găsirea celor mai adecvate mijloace de expresie ale genului, în îmbinarea lor fericită într-un tot unitar și organic. Interpretii sînt deopotrivă cîntăreți și actori dramatici, în stare să creeze imagini ale unor personaje vii, pline de adevăr, cu o mare forță de convingere și încântare artistică. Acești interpreți, aproape fără excepție, au reușit, printr-o pregătire temeinică și o îndrumare competentă, să învingă inerția convenționalismului din genul teatrului de operă. Sînt încredințat că tocmai în aceasta constă caracterul inovator al spectacolelor de la Opera comică. Mai trebuie remarcat rolul activ al scenelor de masă, alcătuite nu din grupuri de co-

riști sau balerini, ci din personaje activ participante la acțiune, pe tot parcursul prezenței lor în scenă. Când e cazul, ele cîntă sau dansează, asigurînd o firească continuitate spectacolului. Cadru plastic, generos, oferind un spațiu de joc variat și comod, creează și o atmosferă prielnică unei strălucite desfășurări a spectacolului. În sfîrșit, să nu uit aportul deosebit al factorilor tehnici. De altfel, la unul din spectacole a fost aplaudat de public, pe bună dreptate, și grupul tehnicienilor de scenă.

Berliner Ensemble continuă să-și mențină prestigiul binecunoscut, cu seria de spectacole brechtiene *Opera de trei parale* și *Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită* — două din cele mai valoroase reprezentații ale acestui ansamblu. După ani de zile se joacă și acum cu sălile pline, proapețimea interpretării păstrîndu-se ca la premieră. Nu este cazul să insist asupra acestor spectacole atît de amplu comentate în presa de specialitate. Aș dori numai să subliniez un fapt care m-a impresionat în mod deosebit, și anume disciplina de creație a actorilor. Jocul lor este simplu, clar și expresiv, ceea ce face ca fiecare moment, fiecare situație să fie receptată de public cu cea mai mare exactitate. Doi dintre actorii de frunte ai teatrului: Wolf Kaiser și Ekkhard Schall au realizat creații memorabile, primul în *Mackie Messer (Opera de trei parale)*, iar al doilea în *Arturo Ui (Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită)*. Dar ceea ce caracterizează aceste spectacole este omogenitatea ansamblului, în care orice apariție scenică, aparent chiar neînsemnată, comunică o semnificație bine definită. În felul acesta, concepția spectacolului apare pregnant, fără echivoc.

Cu prilejul zilelor festive, la Berliner Ensemble a avut loc premiera *Tragediei lui Coriolan* de Shakespeare într-o prelucrare a lui Brecht. Realizat în maniera specific brechtiană, acest spectacol pe o temă clasică are o puternică rezonanță contemporană. Subliniindu-se tragedia poporului în perioadele istorice frămîntate, și lăsîndu-se pe planul al doilea neînțelegerile dintre clasele dominante, *Coriolan* apare ca o ironie amară la adresa erismului belicos. Cu totul remarcabilă este măiestria cu care au fost realizate scenele de lupte. Nu rareori ni se întîmplă să asistăm la spectacole unde asemenea scene sînt de-a dreptul penibile prin naivitatea și stîngăcia realizării lor, pentru că, într-adevăr, este

extrem de dificil să le transpui scenic. Colectivul ansamblului berlinez face o demonstrație de lupte în care veridicitatea este dublată de actul artistic creator, și, în aceste momente, se transmite publicului, la cea mai înaltă tensiune, ideea de bază a spectacolului.

La Deutsches Theater am văzut două spectacole: *Ifigenia în Taurida* de Goethe și *Pacea* lui Aristofan, într-o versiune germană modernizată.

Cultura artistică a colectivului actoricesc și, mai ales, măiestria vorbirii scenice au imprimat spectacolului cu *Ifigenia în Taurida* sobrietate și distincție. Într-un mod mai deosebit a fost realizat spectacolul *Pacea*. Cred că nu mă înșel dacă afirm că aici se simte oarecare influență brechtiană. Unii interpreți ies în anumite momente la rampă cîntînd songuri, pe scenă apare jazzul modern, interpreții dansează ceva asemănător cu twist și cha-cha. Sînt oare acestea, singure, în măsură să sublinieze contemporaneitatea comediei? *Pacea* lui Aristofan îmi apare cu o semnificație mai profundă. În maniera grotescă a spectacolului se remarcă excelentul actor de comedie Dören, care reușește să alterneze momentele de un haz irezistibil cu cele de autentică trăire a unor sentimente profunde, prin care părintele comediei antice își exprimă mesajul său umanist.

Cu dramaturgia germană actuală am făcut cunoștință prin mijlocirea unei dramatizări după un roman al lui Theodor Fontane — mare scriitor realist critic din secolul XIX. Este vorba de o satiră la adresa moravurilor din familia burgheză, cu unele implicații de ordin politic. Spectacolul (la Teatrul „Maxim Gorki“), interpretat cu mult haz și spirit critic ascuțit, este bine apreciat de publicul berlinez.

Din spectacolele prezentate în cadrul „Zilelor festive“ am mai reușit să văd satira antimilitaristă *Cartofi prăjiți cu de toate* de Arnold Wesker, în interpretarea excelentă a Teatrului Național din Bruxelles, și *Rokoko-Cocktail* — originalul spectacol de miniaturi al Teatrului „Rokoko“ din Praga.

O surpriză plăcută pentru mine, ca și pentru berlinezi, a fost prezența, la „Zilele festive“, a ansamblului de balet al Teatrului de Operă și Balet din București, care a prezentat două spectacole: *Romeo și Julieta* și tripticul compus din *Amorul vrăjitor* de De Falla, *Bolero* de Ravel și actul II din spectacolul *Iancu Jianu* de Mircea Chiriac. Aplauzele prelungite ale exi-

gentului public berlinez, îndeosebi la Iancu Jianu, m-au bucurat, desigur, făcându-mă să trăiesc aceleași emoții cu colectivul de artiști români.

Un cuvânt și despre publicul berlinez, a cărui disciplină este demnă de remarcat. Nici un spectator nu se află în picioare când se ridică cortina, nici

un spectator nu dă semne de îngrijorare că va întârzia să-și ia paltonul atunci când spectacolul se apropie de sfârșit. Ascultă cu atenție și deferentă, iar la final nu-și precupește răsplata față de creatorii spectacolului.

N. Munteanu

E ● NOTE ● NOTE ● NOTE ● NOT

PRESA DIN R.D.G.

vorbește despre un interesant eveniment în viața culturală a țării, și anume, dramatizarea poemului lui Johannes R. Becher, „Marele plan“, pusă în scenă la Deutsches Theater din Berlin. Realizat în anul 1931, când fascismul își făcea cu zgomot loc în viața politică a Germaniei, poemul lui J. R. Becher a fost scris sub impresia călătoriei, întreprinse de dînsul în 1929 în tîmăra republicii sovietică și a fost închinat poporului sovietic. Poemul a mai fost dramatizat la Berlin în 1932. După cum apreciază presa de specialitate, regizorul Wolff-Dither Panse a dat dovadă, în această nouă montare, de o mare măiestrie scenică.

TEATRUL NAȚIONAL DIN BUDAPESTA

a deschis noua stagiune cu *Tragedia omului* de Imre Madach, celebrînd în felul acesta o sută de ani de la nașterea marelui poet maghiar. Artistă Heddy Varadi, în rolul Evei, are o creație subliniată de critica dramatică.

ÎNFIINȚAT ABIA DE UN AN,

Teatrul Național din Alger a prezentat mai multe spectacole cu piese din dramaturgia algeriană și universală. Din repertoriul acestui teatru fac parte, pe lîngă lucrări ale dramaturgilor al-

gerieni contemporani, consacrate problemelor actuale ale Algeriei și Africii în general, și piese de Calderon, Molière, Goldoni, Brecht.

Una din principalele sarcini ale teatrului fiind și renașterea vechii arte populare algeriene — vocale și coregrafice —, a fost creat, sub egida Teatrului Național, un ansamblu popular.

„THACH SANH“ ESTE TITLUL UNEI LEGENDE

foarte vechi și foarte populare în Vietnam. Adaptată pentru scenă, legenda aceasta a binelui care triumfă asupra răului a fost recent jucată de trupa teatrală „Kim Lan“ și reprezintă — după aprecierile criticii — un mare efort în domeniul modernizării teatrului „cheo“, autorul scenariului, Viet Dung, dînd dovadă de un evident spirit inovator în munca dificilă de a dramatiza legenda, menținînd spiritul milenarei ei tradiții. Regizorul Tran Huyen Tran, secondat de artiștii scenografi și costumieri Doung Bich Lien și Bui Xuan Phei, a realizat un spectacol care se bucură de un mare succes din partea publicului din Hanoi.

ANUL ACESTA A AVUT LOC LA PARMA,

în Italia, cel de-al XII-lea Festival internațional al teatrului universitar. Cu acest prilej, participanții au stat